

Odločba Vrhovnega sodišča RS: Sodba VIII Ips 256/2005

Zbirni podatki

Evidenčna številka: VS32797

ECLI: ECLI:SI:VSRS:2006.IPS.VIII.256.2005

Oddelek: Delovno-socialni oddelek

Datum: 26.9.2006

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: prenehanje delovnega razmerja - program razreševanja presežkov delavcev - arbitraža - imenovanje arbitra

Predhodna odločitev: VDSL Pdp 1343/2004

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

ZDR (1990) člen 35. ZSDU člen 102, 102/1.

Besedilo

Jedro

V skladu s 102. členom ZSDU mora predlagatelj arbitraže svojega arbitra imenovati obenem s predlogom za začetek arbitraže. Svet delavcev je sprejel sklep, da sproža postopek arbitraže v zvezi s program razreševanja trajno presežnih delavcev, vendar pa ni imenoval svojega arbitra, ampak je v sklepu odločil, da ga bo imenoval kasneje. Slednje pomeni, da niso bile izpolnjene zakonske zahteve za začetek arbitraže, zato se šteje, da je bil program razreševanja trajno presežnih delavcev sprejet, oziroma, da je postal dokončen, tožena stranka pa je imela pravico po njem nadaljevati s postopki v zvezi s trajnimi presežki delavcev.

Izrek

Reviziji se ugoti in se sodba sodišča druge stopnje v 1. alineji izreka sodbe sodišča druge stopnje v zvezi s 1. točko sodbe sodišča prve stopnje spremeni tako, da se pritožba zavrne in potrdi sodba sodišča prve stopnje.

Tožena stranka krije svoje revizijske stroške.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je zavrnilo tožbeni zahtevek tožnika, da se razveljavita sklepa tožene stranke z dne 27.10.2001 in 5.12.2001 o prehodu tožnika k drugemu delodajalcu in da se ugotovi, da tožnik ni opredeljen kot trajno presežni delavec.

Sodišče druge stopnje je delno ugodilo pritožbi tožnika, razveljavilo sporna sklepa, zavrglo ugotovitven del tožbe in naložilo toženi stranki plačilo odmerjenih pravnih stroškov.

Zoper pravnomočno sodbo, izdano na drugi stopnji, je tožena stranka vložila revizijo iz vseh revizijskih razlogov, predvsem zaradi zmotne uporabe materialnega prava. Navajala je, da je tožena stranka sprejela program razreševanja presežnih delavcev 19.7.2000 in bi moral biti postopek arbitraže začel 28.7.2000. Predlagan je sicer bil postopek arbitraže po določbah Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU – Uradni list RS, št. 42/93), vendar po mnenju tožene stranke to ne spremeni dejstev, tudi glede na to, da se praktično arbitražni postopek ni nikoli

začel, formalno pa je bil končan z umikom predloga. Zato je treba šteti, kot da ni bil nikoli začel, zato je bil program reševanja presežkov dokončen 28.7.2000 in zato so bili sklepi tožene stranke zakoniti. Zato je predlagala, da revizijsko sodišče reviziji ugoti in izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbeni zahtevek zavrne.

Revizija je bila v skladu z določbo 375. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP - Uradni list RS, št. 26/99 in nadalj.) vročena Vrhovnemu državnemu tožilstvu Republike Slovenije, in toženi stranki, ki nanjo ni odgovorila.

Revizija je utemeljena.

Revizija je izredno, nesuspenzivno, devolutivno, dvostransko in samostojno pravno sredstvo proti pravnomočnim odločbam sodišč druge stopnje. Revizijsko sodišče izpodbijano sodbo preizkusi le v delu, ki se z revizijo izpodbija, in v mejah razlogov, ki so v njej navedeni, po uradni dolžnosti pazi le na pravilno uporabo materialnega prava (določba 371. člena ZPP).

Po določbi tretjega odstavka 370. člena ZPP revizije ni mogoče vložiti zaradi zmotne ali nepopolne ugotovitve dejanskega stanja, zato revizijsko sodišče izpodbijane sodbe glede tovrstnih navedb ni preizkušalo.

Revizija je pavšalno navajala, da so razlogi revizije vsi zakonski razlogi, pri čemer revizijskega razloga bistvene kršitve določb pravnega postopka niti formalno niti vsebinsko ni opredelila. Zato revizijsko sodišče izpodbijane sodbe v tej smeri ni preizkušalo.

Sodišče je v izpodbijani sodbi zmotno uporabilo materialno pravo.

Iz dokazov izvedenih v postopku izhaja, da je v času, ko so bili izdani sporni sklepi tožene stranke o razporeditvi tožnika k drugemu delodajalcu, že bil sprejet (dokončni) program razreševanja trajno presežnih delavcev. To pomeni, da ni utemeljenega razloga za zaključek, da tožena stranka postopka reševanja trajno presežnih delavcev ni izpeljala v skladu z določbo

35. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR – Uradni list RS, št. 14/90 in nadalj.). Ta je določal, da delodajalec sprejme program razreševanja trajno presežnih delavcev, v katerem določi ukrepe za preprečitev ali kar največjo omejitev prenehanja delovnega razmerja delavcev, seznam nepotrebnih delavcev, ter ukrepe in kriterije za izbiro ukrepov za omilitve škodljivih posledic prenehanja delovnega razmerja. Program je bil v bistvu osnova za nadaljevanje postopka in brez njega ta ni bil mogoč.

Pri sprejemu programa razreševanja trajno presežnih delavcev je bila velika pomembnost dana tudi mnenjem in predlogom delavskih predstavnikov, ki so imeli tudi možnost, če njihova stališča, mnenja ali predlogi niso bili sprejeti, predlagati rešitev spora s pomočjo arbitraže (arbitražne komisije). To možnost so imeli tako po določbah ZSDU za razrešitev spora, kot tudi po določbah ZDR. Čeprav arbitraža (ZSDU) oziroma arbitražna komisija (ZDR) nimata povsem enake funkcije in ne potekata po povsem enakih postopkih, pa je za obe bistveno, da gre za izvensodno in predvsem sporazumno razreševanje nastalega problema med delavci in delodajalci, ki pa mora potekati po nekem zakonsko določenem postopku.

V obravnavani zadevi je bilo ugotovljeno, da je tožena stranka svetu delavcev in sindikatu 19.7.2000 vročila program. Dne 25.7.2000 je svet delavcev sicer sprejel sklep, da sproža postopek arbitraže v zvezi s programom, ni pa imenoval svojega arbitra, ki bi ga moral, ne glede na to, ali je bil postopek arbitraže sprožen po določbah ZSDU ali ZDR. Ker je bil postopek predlagan po ZSDU, bi bilo treba upoštevati določbo 102. člena tega zakona, po kateri mora predlagatelj arbitraže svojega arbitra imenovati že obenem s predlogom za začetek arbitraže. Ker je predlagatelj že v svojem sklepu odločil, da bo svojega arbitra imenoval kasneje, to pomeni samo, da ni izpolnil zakonskih zahtev za začetek arbitraže, iz česar je mogoče zaključiti, da je program razreševanja trajno presežnih delavcev bil sprejet (oziroma, da je postal dokončen) in je tožena stranka imela možnost in pravico po njem nadaljevati s postopki v zvezi s trajnimi presežki delavcev. Kasnejše imenovanje arbitrov z obeh strani po mnenju revizijskega sodišča zato ni bilo več pravno pomembno za odločanje v tem sporu, ker arbitraža glede na dejstvo, da je postal program dokončen oziroma je bil sprejet, naknadno o njem ni več mogla odločati. Enak bi bil zaključek, če bi upoštevali specialne določbe 35. člena ZDR o arbitražni komisiji, saj tudi v tem primeru zakonsko določeni roki niso bili spoštovani (8 dni za sprožitev postopka) in komisija v njih ni odločila (8 dni po imenovanju), kar pomeni, da je tožena stranka imela sprejet program, ki je bil zakonita osnova za sprejem individualnih sklepov v zvezi s trajno presežnimi delavci.

Zaradi povedanega ni pravilna ugotovitev sodišča v izpodbijani sodbi, da v času izdaje izpodbijanih sklepov tožniku tožena stranka še ni imela pravne (niti dejanske) podlage za njihovo izdajanje, da so zato nezakoniti in jih je zaradi tega treba razveljaviti.

Zaradi navedenih razlogov je revizijsko sodišče v skladu z določbo prvega odstavka 380. člena ZPP reviziji ugodilo in izpodbijano sodbo spremenilo.

Sklep o stroških je revizijsko sodišče sprejelo na podlagi določbe drugega odstavka 22. člena Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS – Uradni list RS, št. 19/94 in nadalj.), ki se glede na določbo drugega odstavka 84. člena Zakona o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS-1, Uradni list RS, št. 2/2004) v tem sporu še uporablja.